

Foreningen af
Rådgivende Ingeniører
FRI

**konstruktør
foreningen**

DANSKE
ARKITEKT
VIRKSOMHEDER

**BYGHERRE
FORENINGEN**

13. oktober 2011

Workshop for Arbejdsmiljøkoordinatorer

- Det Nye Universitetshospital, Skejby, 20.09.2011
- Syddansk Universitet, Kolding, 21.09.2011
- Himmerland Boligforening, Aalborg, 26.09.2011
- Københavns Ejendomme, København, 27.09.2011

4 emner til debat i workshop'en

1. Bygherrens/bygherrerådgivers viden om arbejdsmiljøkoordinators rolle og opgaver i projekteringsfasen er ofte begrænset.
Spørgsmål: Hvordan kan bygherre og arbejdsmiljøkoordinator bedst muligt nå frem til et godt fælles grundlag for koordineringsopgaverne?

Temaer i debatten:

- Bygherres mål for arbejdsmiljøkoordineringen
- Ydelsesbeskrivelse for arbejdsmiljøkoordinering skal med i udbudsmaterialet
- Paradigme for arbejdsmiljøkoordinering bør udformes af bygherre
- Uddannelse om arbejdsmiljø til bygherrer, rådgivere og projekterende

Deltagernes kommentarer:

- Der bør som udgangspunkt udarbejdes en målbeskrivelse for arbejdsmiljøkoordineringen i et nyt bygge- eller anlægsprojekt
- Bygherres generelt set store usikkerhed om arbejdsmiljø gør det nødvendigt at udforme paradigme for, hvordan ydelsen skal med i kontrakterne
- Bygherrerådgivere har for lille viden (forståelse, interesse) om bygherres ansvar for arbejdsmiljøet. Der bør derfor gennemføres flere informationsindsatser over for rådgiverne
- Rådgiverne er ofte "bange" for at stille krav om større arbejdsmiljøydelse til bygherrer
- Risikoanalyser bør ske både vedr. byggefasen og driftsfasen
- Ydelsesbeskrivelser skal præcisere, hvad man henholdsvis skal og kan gøre som arbejdsmiljøkoordinator - der er stort behov for vejledning til bygherre/rådgiver om ydelsesbeskrivelse af arbejdsmiljøkoordineringen
- Arbejdsmiljøkoordinering skal også kunne visualiseres over for bygherre

- Det skal fremgå af udbudsmaterialet, hvilke ydelser arbejdsmiljøkoordinator skal udføre, og hvilken kompetence AMK skal have.
 - Bygherrerådgivere bør have en obligatorisk arbejdsmiljøuddannelse
 - Der bør stilles krav om arbejdsmiljøuddannelse til bygherre
 - Det er vigtigt at arbejdsmiljøkoordinator P får en klar kompetence til at gribe ind på bygherres vegne
 - Arbejdsmiljøkoordinator (som rådgiver) skal kunne ”sælge” den gode AMK-ydelser med referencer til andre byggeprojekter, hvor arbejdsmiljøkoordineringen har givet dokumenterede positive resultater
 - Arbejdsmiljøkoordinering kan med fordel kædes sammen med andre områder, der har værdi for bygherre, fx planlægning, samarbejde og logistik
 - Det skal kunne dokumenteres, at arbejdsmiljøindsatsen betaler sig for bygherre – på den ene eller anden måde.
2. Rådgivere, projekt- og projekteringsledere har særlige pligter og ansvar for arbejdsmiljøbetingelserne i udførelsesfasen.
- Spørgsmål: Hvordan kan arbejdsmiljøkoordinator bedst muligt inddrages i projekteringsfasen?

Temaer i debatten:

- Arbejdsmiljøkoordinator (P) skal inddrages så tidligt som muligt i projektet
- Arbejdsmiljøkoordinator (P) kan med fordel inddrages som projektlederens facilitator til opstartsmøder, workshops og projektopfølgingsmøder
- Journalen bør anvendes som et aktivt styringsnotat – logbog - for alle uafklarede arbejdsmiljøproblemstillinger i såvel udførelsen som i bygningens drift
- Arbejdsmiljøkoordinator (P) skal have praktisk erfaring med byggeprojekter, gerne også erfaringer med Arbejdsmiljøkoordinator (B) i udførelsesfasen

Deltagernes kommentarer:

- Arbejdsmiljøkoordinator(P) bør inddrages så tidligt i projektet som muligt.
- AMK (P) bør være en fuldt integreret del af projekteringsgruppen – og med når den starter
- AMK (P) skal være meget aktiv i de indledende faser, hvor der er brug for at fastlægge procedure for selve arbejdsmiljøkoordineringen, fx med en skabelon for logbog (journal/liste),
- AMK (P) skal have praktiske byggeerfaringer, gerne også erfaringer som AMK (B)
- Den gode AMK (P) kan bibringe nyttig viden til projekterende, der på sin side skal tage medejerskab for arbejdsmiljøkoordineringen.
- Projektlederen skal bruge AMK (P) som en nyttig ressourceperson, der kan varetage væsentlige dele af projektlederens koordinerende opgaver
- Via workshops – fx i faseskift – er det vigtigt at AMK er inddraget til at facilitere projektlederen og øvrige aktører med den nødvendige arbejdsmiljøviden
- AMK (P) – med de rette kvalifikationer og erfaringer – kan i arbejdsmiljøkoordination medvirke i vurdering af bygbarhed, byggestyring, planlægning af logistikken, byggepladsindretning
- Det er en god idé at benytte opstartsmøder i projekteringsfasen og når evt. nye projekterende kommer til.

- AMK (P) skal være udfarende (proaktiv) med forslag til procesplaner, hvor arbejdsmiljøkoordinering med fordel kan indgå
- AMK (P) kan også bruges som kvalitetskonsulent på visse dele af projektet
- Arbejdsmiljøkoordinering skal med i kontrakten og ydelsesbeskrivelsen skal være fyldestgørende
- AMK (P) kan med fordel benytte autoriserede arbejdsmiljørådgivere til at få opdateret sin arbejdsmiljøviden og til at bistå med konkrete råd og vejledning

3. Spørgsmål: Hvordan kan overdragelsen af arbejdsmiljøkoordineringen fra projektering til udførelse ske på en hensigtsmæssig måde?

Temaer i debatten:

- Arbejdsmiljøkoordinator (P) skal inddrage Arbejdsmiljøkoordinator (B) så tidligt som muligt til udarbejdelse af tidsplaner og PSS
- Arbejdsmiljøkoordinator (B) skal kunne trække på Arbejdsmiljøkoordinator (P), når det er nødvendigt i udførelsesfasen
- Arbejdsmiljøkoordinator (P) og (B) skal have tid til at foretage evaluering af det samlede projekts arbejdsmiljøkoordinering og tid til efterfølgende formidling af erfaringsopsamlingen

Deltagernes kommentarer:

- Der skal afsættes god tid til overlevering af opgaverne fra AMK (P) til (B)
- Logbogen (journal/liste) er et godt værktøj til at sikre videnoverførelsen fra AMK (P) og (B) – skriftlig dokumentation med angivelse af, hvilke særlige opgaver, der overdrages til AMK (P)
- AMK (B) inddrages så tidligt som muligt i færdiggørelsen af PSS og tidsplanen
- Det vil ofte være en fordel, at AMK (P) og (B) er samme person eller team i store projekter
- AMK (B) bør holdes løbende orienteret af AMK (P) under projekteringen og AMK (B) bør deltage i møder, der har særlig betydning for arbejdsmiljøkoordinering i byggefasen
- AMK (B) kan med fordel være med på byggeudvalgsmøderne
- AMK (B) skal have mulighed for at kunne trække på AMK (P), når der opstår behov for det under byggefasen
- Af hensyn til læringsprocessen bør AMK (P) og (B) sammen evaluere arbejdsmiljøkoordineringen i det samlede projekt.

4. Spørgsmål: Hvilken fordele/ulemper er der ved kravet om, at arbejdsmiljøkoordinator skal være uafhængig af projekt- og byggeledelse?

Temaer i debatten:

- Arbejdsmiljøkoordinators ydelser bør specificeres med kompetence, tid, ressourcer og økonomi
- Spørgsmålet om uafhængig arbejdsmiljøkoordinator må vurderes i forhold til projektets kompleksitet, størrelse, entreprisform m.v.

Deltagernes kommentarer:

- AMK-licens bør overvejes – licensen skal kunne erhverves og fratages. Kun personer med AMK-licens bør kunne benyttes som AMK (P) eller (B)
- Nærhed til projektet og dets øvrige aktører er vigtig som AMK, derfor kan total uafhængighed i mindre projekter være uheldigt
- AMK skal være en selvstændig ydelse og økonomi og med angivelse af de kvalificerede personer der varetager opgaverne
- En AMK der ikke har sin daglige gang på en byggeplads vil ikke kunne følge med i arbejdsmiljøkoordineringen, sådan som en byggeleder kan
- En uafhængig AMK kan holde fokus på arbejdsmiljøkoordinering uden at skulle blande sig i projekteringen og/eller byggeriets tekniske forhold og økonomi
- Byggeprojektets størrelse, kompleksitet, entrepriseform, planlægning m.v. bør være afgørende for AMK-ydelsens omfang og AMK's uafhængighed af øvrige aktører
- Byggeleder har sjældent tid nok til at varetage arbejdsmiljøkoordineringen, derfor bør der være klare aftaler om opgaverne mellem BL og AMK
- AMK har ikke et økonomisk ansvar for projektet og er derfor mere frit stillet i sine opgaver
- AMK skal have specialviden om arbejdsmiljøkoordineringen, hvilket er svært for projekterende og byggeledere, der har svært ved at afsætte tid til at holde sig opdateret med relevant arbejdsmiljøviden
- Fordele og ulemper i det konkrete projekt skal være afgørende for, om AMK skal være uafhængig eller kunne varetage andre opgaver,
- Det kan være en fordel at AMK er uafhængig af projekteringsteamet, og derfor kan optræde som indpisker/facilitator, procesmager.
- Det kan være en fordel at AMK er en del af fagtilsynet eller produktionsteamet på pladsen.
- Det kan være en ulempe at AMK er uafhængig af projektledelsen i mindre projekter, eller når AMK også skal varetage processtyring, kvalitetskontroller, logistik m.v.